

Η ΕΞΑΙΡΕΘΕΙΣ Α

ΕΠΙΣΟΔΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Α'

ὁ ἥρωϊκὸν Μεσολόγγιον ἀνθίστατο ἀκόμη· αἱ ἐπανειλημμένα ἀπόπειραι τοῦ Κιουταχῆ καὶ τοῦ Ἰβραήμ εἰς οὐδὲν κατέληξαν. Ὁ φράκτης ἐκεῖνος, ὡς περιφρονητικῶς ἀπεκάλεσε τοῦτο ὁ ἀγέρωχος Ἰβραήμ, ὁ μὴ ὦν εἰθισμένος εἰς ἥττας, ἐνέκλειεν ἄνδρας ἀπόφασιν ἔχοντας ν' ἀποθάνωσι μέχρις ἐνὸς μαχόμενοι καὶ ἕκαστος τῶν

ὁποίων ἦτο καὶ ἐν φρούριον. Δι' ἃ ἡ ἐπηρμένη ὄφρυς τοῦ υἱοῦ τοῦ σατραπῆ τοῦ Αἰγύπτου, ὑποσχεθέντος εἰς τὸν Κιουταχῆν νὰ κυριεύσῃ τὸ Μεσολόγγιον εἰς δέκα πέντε ἡμέρας, μετὰ ματαίας καὶ καταστρεπτικὰς διὰ τοὺς Ἀραβὰς τοῦ ἀποπείρας, κατέπεσε καὶ προσεκάλεσε τὸν Κιουταχῆν ἵνα συμπράξῃ πρὸς κυρίευσιν τοῦ Μεσολογγίου.

Δεχθέντος τοῦ Κιουταχῆ, πρὸς δὲ ὁ Σουλτάνος, ἀπορῶν διὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἀποτυχίαν του, εἶχε παραγγείλει λακωνικώτατα διὰ φερμανίου α' τὸ Μεσολόγγιον ἢ τὴν κεφαλὴν σου», οἱ δύο στρατάρχαι ἤρξαντο συνεννοούμενοι περὶ τῶν μέσων τῆς κυριεύσεως, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ ὑπερφιάλου ἀμφοτέρων χαρακτήρος, πολλάκις διεφώνουν καὶ διὰ τοῦτο ἡ Πύλη ἐξαπέστειλε δύο σημαντικούς Ὄθωμανούς, ἵνα μένωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν πολιορκητῶν καὶ συμβιβάζωσι τὰς διαφωνίας καὶ τὴν ἀντιζηλίαν Ἰβραήμ καὶ Κιουταχῆ. Οἱ πολιορκηταὶ κατενόησαν, ὅτι διὰ στενοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τῆς ἀλώσεως τῶν περίξ ἐπικαίρων θέσεων ἠδύνατο νὰ κυριεύσῃ τὸ Μεσολόγγιον καὶ τὸ Αἰτωλικόν. Τυχαιῶς ἐκυρίευσαν τὸ νησίδιον Βασιλάδιον καὶ εἶτα τὸν Ντολμαῖν, φρονηθέντων ἀπάντων σχεδὸν τῶν ὑπερασπιζομένων ὑπὸ τὸν ἀνδρεῖον Λιακατᾶν. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ντολμαῖ οὐδεμίαν ἐλπίδα ἀπέμενε πλέον πρὸς σωτηρίαν τοῦ Αἰτωλικοῦ, ἐν ᾗ ὑπῆρχον μόνον χίλιοι ἐξακόσιοι ἄνθρωποι, τὸ πλεῖστον γυναῖκες καὶ παιδία, γέροντές τινες καὶ τραυμα-

ταί. Τροφαί δὲν ὑπῆρχον καὶ πᾶσα ἐλπίς σωτηρίας εἶχεν ἐκλίπει. Δι' ὃ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἐγχιριώτεροι τῶν πολιτῶν, συσκεφθέντες ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Σπυρίδωνος Κουρκουμέλη, ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν Ἰβραήμ, κατιδόντες τὸ ἀδύνατον τῆς ἀντιστάσεως. Ἐν ᾧ δὲ οἱ πολιορκηταὶ ἠτοιμάζοντο νὰ προσβάλωσι τὸ Αἰτωλικόν, ἔπεμψαν πρὸς αὐτοὺς εἶδησιν περὶ παραδόσεως γενομένην δεκτὴν τοιουτοτρόπως ἀνεστάλη ἢ προσβολὴ κατὰ τοῦ Αἰτωλικοῦ.

Ἡ στρατιὰ τοῦ Αἰγυπτίου σατράπου ἐστρατοπέδευεν ἐπὶ τῆς ἐκτεταμένης πεδιάδος εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Ἀρακύνθου. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολυαριθμῶν σκηνῶν διεκρίνετο, πρὸς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους, ἡ πρασινόχρους ἐκτεταμένη σκηνὴ του, ἔχουσα ἐπὶ τῆς πυραμιδοειδοῦς κορυφῆς τῆς χρυσοῦν σφαῖραν, εἰς ἔνδειξιν ὅτι σκιαζεῖ τὸν νικηφόρον υἱὸν τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου. Ἡ σκηνὴ αὕτη ἦτο ἡτρεπισμένη μετ' ἀσιατικῆς μεγαλοπρεπειᾶς, ἱκανῆς νὰ θαμβώσῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς εἰθισμένους εἰς τοιαῦτα θεάματα ὀπαδοῦς τοῦ Προφήτου.

Ἐπὶ ἀνακλιντροῦ κεκαλυμμένου διὰ μεταξίνου ὑφάσματος, ἔμπροσθεν τοῦ ὀποῦ ὑπάρχει ἐστρωμένον δέρμα ἀφρικανοῦ λέοντος, κάθηται ὁ Ἰβραήμ πασᾶς, πλουσίως ἐνδεδυμένος καὶ ἐρειδόμενος ἐπὶ ἀπαλῶν προσκεφαλαίων, σιγῶν καὶ καπνίζων τσιμπούκιον. Εἶναι μετρίου ἀναστήματος, χονδρὸς, ξανθὸς καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου του φαίνονται ἀραιὰ καὶ βαθέα σημεῖα εὐφλογίας, μὲ γενειάδα μακρὰν καὶ ξανθὴν, τῆς τὸ κάτω μέρος ἔστρεφε πρὸς τὰ ἄνω. Φέρει ἐπὶ κεφαλῆς φέσιον, ὅπερ περιελίσσει χρυσοῦν ταινίαν καὶ ἐπ' αὐτοῦ φοῦνταν χρυσοῦν ἐπ' ἴσης. Ἐκατέρωθεν αὐτοῦ κάθηται οἱ δύο ἐπίσημοι ὀθωμανοί, οἱ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πεμφθέντες, εἰς ἀπόστασιν δὲ βημάτων τινῶν ἵσταται Ἄλβανός τις, συνεσταλμένος καὶ πανοῦργος τὴν ὄψιν.

Ὁ Ἰβραήμ εὐρίσκεται βεθυθισμένους εἰς βαθείας σκέψεις, τὸ δὲ βλέμμα του πλαῖνται βεβηθὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐστρωμένου μὲ περσικούς τάπητας, ὅτε δὲ αἴρεται ἐταστικόν ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀπίστου, ταπεινοῦντος τὸ ἰδικόν του ὑπὸ τὸ βαθὺ βλέμμα τοῦ σερασκέρη.

Σιγὴ ἐπικρατεῖ ἀπὸ τινος τέλος, ὁ Ἰβραήμ ἐθεώρησε τὸν Ἄλβανὸν καὶ λύσας τὴν σιγὴν

— Καὶ λέγεις, γκιαούρ, εἶπε, πῶς εἶν' ἡ πει' ὤμορφη ἀπ' ὄλαις;

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε, ἀπεκρίθη ταπεινῶς ὁ Ἄλβανός. Τ' ὀρκίζομαι, δὲν ὑπάρχει ὠμορφότερο πλάσμα ἀπ' αὐτό.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ σατράπου ἤστραψαν ἐκ φιληδονίας.

— Καὶ τί ἡλικίαν ἔχει; ἠρώτησε.

— Θα 'ναι ὡς εἴκοσι χρονῶνε, Ὑψηλότατε.

— Ἔχει πατέρα;

— Μάλιστα, τὸν Ἰωάννην Κουρκουμέλην.

— Ἐλευθερη;

— Ἐλευθερη, Ὑψηλότατε. Ἦταν ἀρραβωνισμένη μὲ τὸν Γεώργη Τσάλα, μ' αὐτὸς σκοτώθηκε προχθές, 'ς τὸν Ντολμαῶ.

— Μὰ τὸν Προφήτην! ἀνέκραξεν ὁ υἱὸς τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, πρέπει νὰ τὴν ἀποκτήσω. Νετζίπ, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἰστάμενον παρὰ τὴν αὐλαίαν τῆς θύρας ἀξιωματικόν, μὲ κάθε τρόπον πρέπει νὰ κατορθώσητε νὰ ζωγήρητε αὐτὴν τὴν νέαν. Τὸ Αἰτωλικὸν μετ' ὀλίγον θὰ πέση. Πάρ' τὸν γκιαούρη αὐτὸν καὶ προσπαθήσατε νὰ ἦναι ἐδῶ ἀπόψε αὐτὴ ἡ νέα. Σὺ δὲ, κιαφῆρ, προσέθετο πρὸς τὸν Ἀλθανόν, ἂν εἶπες τὴν ἀλήθειαν, θ' ἀνταμειφθῆς, εἰδὲ μὴ, κιοπέκογλου κιοπέκ, ἡ κεφαλὴ σου θὰ τὸ πληρώση.

— Εἶμαι βέβαιος δι' ὅσα λέγω, Ὑψηλότατε. Ἐζήσα μέσ' 'ς τὸ Μεσολόγγι πρὸ τοῦ ν' ἀρχίση ἡ ἐπανάστασις καὶ τὴν ἔξέρω. Θὰ κρίνετε καὶ μόνος σας.

— Χαῖρ ὀλά! εἶπεν ὁ Ἰβραήμ. Καὶ τώρα, πηγαίνετε.

Ἄλθανός προσέκλινε βαθέως τρις καὶ ὑποχωρῶν ἐξῆλθε μετὰ τοῦ Νετζίπ.

Ἄλλὰ μόλις ἐξῆλθον οὗτοι, καὶ παραχρῆμα εἰσῆλθεν ἕτερος ἀξιωματικὸς, ὅστις ἀφ' οὗ προσεκίνησε τρις ἔστη ἀναμένων.

— Τί εἶναι, Χουσεῖν-βη, τί τρέχει; Πῶς; κακὰς εἰδήσεις μοῦ φέρεις; ἠρώτησεν ὁ Ἰβραήμ ἀνησύχως.

— Ὅχι, ὄχι, Ὑψηλότατε, ἔσπευσε ν' ἀποκριθῆ ὁ νέηλυσ. Τούναντιον ἔχω καλὰς.

— Λέγε λοιπόν

— Ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου οἱ ἰδικοὶ μας ἐπροχώρουν κατὰ τοῦ Αἰτωλικοῦ διὰ θαλάσσης, ἔξαφνα ἀπὸ τὸ ἐχθρικὸν μέρος εἶδαν ἓνα πλοιάριον φέρον λευκὴν σημαίαν.

— Ἄ! ἄ! εἶπεν εὐχαρις ὁ Αἰγύπτιος στρατάρχης, στρεφόμενος πρὸς τοὺς παρισταμένους, τέλος πάντων αὐτοὶ οἱ γκιαούριδες τὰ ἐχρειάσθησαν. Ἐπειτα; ἠρώτησε τὸν Χουσεῖν-βήην.

— Ἦσαν δύο ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὸ Αἰτωλικὸν ζητοῦντες συμβιβασμόν. Ἐζήτησαν νὰ λάβουν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἴδουν.

— Ποῦ 'ναι τοὺς, ἦλθαν; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ Ἰβραήμ.

— Περιμένουν τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος.

— Νὰ τοὺς ὀδηγήσητε ἐδῶ καὶ πρὸ πάντων νὰ τοὺς περιποιηθῆτε. Πήγαινε, διέταξεν ὁ Ἰβραήμ.

Ὁ Χουσεὶν προσέκλινε καὶ ἐγείρας τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, ἐξηφανίσθη ταχύς.

Ὁ Ἰβραήμ ἐξηπλώθη ἀνετώτερον ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς ἐπιστήμους θωμανοὺς εἶπεν·

— Δὲν εἰμπόρεσαν νὰ κάμουν ἀλλέως. Τοὺς ἔχω περιζῶσει τόσον καλά, ὥστε ἀδύνατον νὰ σωθοῦν. Κατήντησε μία φουῖχτα ἀνθρώπων νὰ μοῦ φθείρουν τόσοσ ἀνδρας. Καὶ ὅμως, προσέθετο μετὰ μικρὸν πικρῶς, τὸ Μεσολόγγι ἀνθίσταται ἀκέρμη. Πολλοὺς πολέμους εἶδα ἕως τώρα, μὰ τὴν καρτερίαν αὐτῶν πούπωτα ἄλλου δὲν ἀπήντησα. Πρέπει ὅμως τὸ Μεσολόγγι νὰ πέσῃ, ἐπέρανεν ἀποφασιστικῶς.

— Καὶ θὰ πέσῃ, Ὑψηλότατε! εἶπεν ὁ ἕτερος τῶν Ὀθωμανῶν πασάδων.

— Τί θὰ λέγῃ ὁ Σουλτάνος, πρὸ πάντων ἡ Εὐρώπη, ἡ ὁποία μᾶς παρακολουθεῖ μὲ ὑπουλον χαράν, ἐξηκολούθησεν ὁ Αἰγύπτιος ἡγεμονόπαις, ἐξαπτόμενος ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ἐγώ, ὅστις κατετρόπωσα τοὺς Βαχαβίτας καὶ ἐπυρπόλησα καὶ κατέστρεψα τὰς πόλεις των, ἐγώ, ὅστις ἤχημαλώτισα τὸν Βασιλέα των καὶ σιδηροδέσμιοι ἔστειλα εἰς τὴν Σταμπούλ, ὅπου ἡ κεφαλὴ του ἐπλήρωσε τὴν ἀντίστασίν του, ἐγώ, τὸν ὁποῖον ἐφοβήθη καὶ τρέμει ὁ Μωρηᾶς, ἐγώ, νὰ ἴσταμαι πλήρης ἀπορίας ἐμπροσθεν αὐτοῦ τοῦ φράκτου! Εἶναι νὰ μὴ ἐξάπτωμαι, νὰ μὴ ἐκδικηθῶ λυσσαλέως, ὅταν τὸ κυριεύσω, αὐτὸ τὸ Μεσολόγγι τὸ ὁποῖον ἐκθέτει τὴν ὑπόληψίν μου!

Καὶ ῥίψας ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ὀργίλως τὸ τσιμβούκιον ἠγέρθη καὶ περιῆλθεν ἐπ' ὀλίγον τὴν σκηνήν.

— Ἦσυχάσατε, Ὑψηλότατε, εἶπεν ὁ μέχρι τοῦδε σιωπῶν ἐκ τῶν ἀπεσταλμένων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡσυχάσατε, ἔχετε ὀλίγην ὑπομονήν, τὰ πράγματα, βλέπετε, πηγαίνουν κατ' εὐχὴν. Ἴδού, ὅτι ἀπελπισθέντες οἱ ἄπιστοι ζητοῦν νὰ παραδοθῶσι.

— Θὰ τοὺς περάσω ὅλους ἐν στόματι μαχαίρας, ἐβόησεν ὁ σαρτρᾶπης.

— Δὲν εἶναι ἰδική μου γνώμη, Ἰβραήμ-πασᾶ, εἶπεν ὁ ἕτερος τῶν ἀπεσταλμένων. Τοῦναντίον, πρέπει νὰ φερθῆτε ἐπιεικῆς καὶ εὐμενῆς εἰς τὰς αἰτήσεις των διὰ νὰ σαγηνεύσητε τοὺς ἄλλους.

— Ἐχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη ἡρεμώτερον ὁ Ἰβραήμ, ἔχεις δίκαιον, αὐτὸ πρέπει νὰ γείνη. Ἄλλ' οὐαὶ τοῖς τελευταίοις.

Ἡ αὐλαία τῆς θύρας ὑψώθη καὶ εἰσῆλθεν ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Ἰβραήμ, Νετζίπ.

— Ὑψηλότατε, οἱ ἀπεσταλμένοι.

— Νὰ ἔλθουν, εἶπεν ὁ Ἰβραήμ ἐξαπλούμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλι-
τρου. Εἶπε τοῦ διερμηνέως νὰ ἔλθῃ ἐδῶ.

Ὁ Νετζίπ προσέκλινε καὶ ἐξῆλθε.

Β'

Μετ' ὀλίγον ἡ αὐλαία παρεμέρισε καὶ οἱ δύο Ἕλληνες ἀπεσταλμέ-
νοι εἰσῆλθον. Ἐβῆσαν βήματά τινα καὶ προσκλινάντες ἕστησαν ἐνώπιον
τοῦ Ἰβραήμ, ἑταστικῶς θεωροῦντος τούτους διὰ τοῦ ἀγερώχου βλέμ-
ματός του.

Ἦσαν οὗτοι, ὁ μὲν Πάνος Γαλάνης ἡλικίας ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα
ἔτη, ὁ δὲ Τάτσης Μαγγίνας ἀνὴρ τριάκοντα τεσσάρων ἐτῶν.

Στιγμιαία σιγὴ ἐπεκράτησε· τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Αἰγυπτίου ἡγεμο-
νόπαιδος ἀστραπὴ χαρᾶς διήλασεν, ἀλλὰ παραχρῆμα ἀνέλαθον τὸ ἤρε-
μον καὶ ἀποφαστικὸν ὕφος αὐτῶν.

Τέλος ὁ σατράπης ἔλυσε τὴν σιγὴν, καὶ διὰ τοῦ διερμηνέως, εἰσελ-
θόντος ἀθουρύως μετὰ τῶν ἀπεσταλμένων, ἠρώτησε·

— Τί ζητεῖτε ;

— Ὑψηλότατε, ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς Γαλάνης, ὡς γνωρίζετε, ἐστά-
λημεν ἀπὸ τοὺς κατοίκους νὰ σᾶς εἰδοποιήσωμεν, ὅτι τὸ Αἰτωλικὸν μὴ
δυναμένον ν' ἀνθῆξῃ πλέον ζητεῖ νὰ παραδοθῇ, ὑπὸ τὸν ὄρον ν' ἀναχω-
ρήσουν ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀνενόχλητοι.

— Δέχομαι τὸ προσκύνημά σας, ἀπεκρίθη ὁ Ἰβραήμ καὶ χαρίζω
εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν, ἐκτός εἰς ἓνα.

Ἐν ᾧ ὁ διερμηνεὺς μεθρημήνευε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰβραήμ λεχθέντα εἰς
τοὺς ἀπεσταλμένους, ὁ Μαγγίνας, καλῶς ἐπιστάμενος τὴν τουρκικὴν,
ἐσχεδίαζε τὴν ἀπάντησιν.

— Καὶ τίποτε ἄλλο ; ἠρώτησεν εὐθύς ὁ Τάτσης Μαγγίνας.

— Ὅλα τὰ ἄλλα, ἀπεκρίθη ὁ σατράπης ἀγερώχως, ἀνῆκουν εἰς τὸν
στρατὸν ὡς ἀμοιβή, διότι εἰς τὴν τελευταίαν μάχην ὁ στρατὸς ὑπέφερε
πέρα πολλά.

Καὶ ὁ Ἰβραήμ ἠνίττετο τὴν ἐν Ντολμᾶ αἱματηρὰν σύγκρουσιν.

— Τότε, εἶπε ζωηρῶς ὁ Μαγγίνας, προτιμότερος ὁ θάνατος !

Δὲν εἶχε προφθάσει νὰ μεθερμηνεύσῃ ταῦτα ὁ διερμηνεὺς, καὶ ὁ

Ἰβραήμ, ἔμπλεως ὀργῆς, ἀνεπήδησε τοῦ ἀνακλίντρου καὶ μὲ ἀπαστράπτοντας ὀφθαλμούς εἶπεν ἀποτεϊνόμενος ἀγερώχως αὐτῷ.

— Καὶ αὐτὰ τὰ δίδω ἐκ γενναιότητος, οὐδέποτε δὲ θὰ ἔλθω εἰς συμφωνίας πρὸς τοὺς ἡττηθέντας.

Καὶ ἐκάθησε βαρὺς ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου σύρων τὸ γένειόν του.

— Ἐπιτρέψατέ μοι, Ὑψηλότατε, νὰ παρέμβω, παρετήρησεν ὁ ἕτερος τῶν παρακαθημένων ἐπισήμων Ὀθωμανῶν. Ὅπως λέγει ὁ γκιαοῦρ, εἶναι ὀρθὸν καὶ ὅπως Ὑμεῖς λέγετε εἶναι θάνατος.

Ὁ Ἰβραήμ δὲν ἀπεκρίθη εὐθύς. Ἔστη σιγῆλος ἐπ' ὀλίγον, καὶ ἡ φυσιογνωμία του ἐφάνη πραῦνθεῖσα.

— Ἔστω, προσέθετο ἡπιώτερος μετὰ μικρόν, συγκατανεύω νὰ πάρῃ ἕκαστος τὴν καλλιτέραν ἐνδυμασίαν του, ἐν σκευῶς πρὸς μαγείρευσιν δι' ἐκάστην οἰκογένειαν καὶ ἑκατὸν γρόσια.

— Τὰ ἑκατὸν γρόσια, παρετήρησεν ὁ Μαγγίνας, δι' ἐκάστην οἰκογένειαν ἢ δι' ἐκάστην ψυχὴν;

— Δι' ἐκάστην ψυχὴν, ἀπεκρίθη ὁ σατράπης μετὰ βραχεῖαν σιγὴν.

Οἱ δύο Ἕλληγες πρεσβευταί, συνεννοηθέντες τότε ἐπ' ὀλίγον μεταξὺ αὐτῶν, ἀπεκρίθησαν ὁμοῦ.

— Δεκτοὶ οἱ ὄροι, Ὑψηλότατε.

Καὶ εἰς σημεῖον ἐντελοῦς παραδοχῆς ἐδέησε, κατὰ πρότασιν τοῦ Ἰβραήμ, ν' ἀσπασθῶσι τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου τοῦ σατράπου.

Μεθ' ὃ ἀνέλαβον τὴν προτέραν στάσιν αὐτῶν.

— Καὶ ποῖος, ἠρώτησεν ὁ Μαγγίνας, καὶ ποῖος ἐγγυᾶται διὰ τὴν ἐκ μέρους τῶν ὀθωμανῶν τήρησιν τῶν συμφωνηθέντων;

Εἰς τὸ ἀκουσμα τῆς ἐρωτήσεως ταύτης οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἰβραήμ ἐξήστραψαν καὶ φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὸ πυρρὸν γένειόν του ἔσυρε τοῦτο σπασμωδικῶς.

— Γκιαοῦρ, ἀνεφώνησε διὰ φωνῆς βροντερᾶς τρόπον ἐμποιησάτης, γκιαοῦρ, καὶ αὐτὸς ὁ Ἄλλὰχ δὲν εἴμπορεῖ ν' ἀναιρέσῃ τίποτε.

Καὶ ἔνευσε.

Ἦτο τοῦτο σημεῖον ὅτι ἡ συνδιάλεξις ἔληξε. Δι' ὃ ἀμφότεροι οἱ Ἕλληγες ἀπεσταλμένοι προσέκλιναν καὶ ἐξῆλθον.

— Νετζίπ, διέταξεν ὁ Ἰβραήμ πρὸς τὸν ὑπασπιστὴν του, φρόντισε νὰ περιποιηθῶσιν αὐτοὺς τοὺς γκιαοῦριδες καὶ νὰ κρατηθοῦν μέχρις ὅτου παραδοθῇ τὸ Αἰτωλικόν, κατόπιν δὲ νὰ τοὺς φέρουν ὑπὸ συνοδείαν εἰς Γουριάν.

Ὁ Νετζίπ προσέκλινεν εἰς σημεῖον ὑπακοῆς.

— Πλησίασε, προσέθετο ὁ σατράπης.

Ὁ Νετζίπ ἐπλησίασε μετὰ σεβασμοῦ.

— Μὴ λησμονήσης ὅσα σὲ εἶπα περὶ τῆς νέας ἐκείνης. Πρόσεχε καλὰ νὰ τὴν φέρῃς ἐδῶ. Τὸ σφάλμα σου θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃ ἡ κεφαλή σου.

Τοὺς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πρεσβευτῶν καὶ τοῦ Ἰβραήμ πασᾶ ὄρους ἐπεκύρωσε καὶ ὁ Κιουταχῆς, ὑποσχεθεὶς νὰ διαθρέψῃ τοὺς παραδομένους ἐπὶ ἓνα μῆνα.

Τοιοτοτρόπως δ' ἐγένετο ἡ παράδοσις τῆς πόλεως τὴν 1 Μαρτίου 1826. Οἱ Τούρκοι διὰ λέμβων μετεβίβαζον τοὺς κατοίκους ἀπὸ τοῦ νησιδίου Αἰτωλικοῦ εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν καὶ ἠρεῦνων μὴ φέρωσί τι πλέον τῶν συμπεφωνημένων. Ἦσαν δ' οὗτοι ἐν ὄλῳ χίλιοι ἐξακόσιοι, τὸ πλεῖστον γυναικόπαιδα, πολλὰ ὑποστάντες κατὰ τὴν μεταβίβασιν διαρκέσασαν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Καθ' ἣν στιγμὴν δὲ οἱ παραδοθέντες ἐξήρχοντο, ὁ παρακολουθήσας τὸν Νετζίπ Ἀλβανός, ἰδὼν νέαν τινα, τὴν Παπαδιάν, θυγατέρα Ἰωάννου Κουρκουμέλη, τῷ εἶπεν·

— Αὐτὴ εἶναι!

Τότε ὁ Νετζίπ ἐκράτησε τὴν νέαν καὶ κλείσας διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ στόμα τῆς διὰ νὰ μὴ κραυγᾶσῃ, ἐκάλυψεν ὀλόκληρον διὰ μεγάλου μανδύου καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ δύο Αἰγυπτίων βασταζόντων ταύτην, κατηυθύνθη εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ σατράπου, καὶ ἐναπέθετο τὴν αἰχμάλωτον εἰς τὸ διαμέρισμα τῆς σκηνῆς τοῦ Ἰβραήμ, ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ συνδιάλεξις τούτου μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπεσταλμένων καὶ ὅπερ ἦτο ἔρημον, τοῦ Αἰγυπτίου ἐσθίοντος εἰς ἕτερον διαμέρισμα τῆς σκηνῆς.

Γ'

Ἐντὸς τῆς σκηνῆς, πλουσίως ἡυτρεπισμένης, ἡ νεᾶνις εὐρίσκεται μόνη. Ὀρθία παρὰ τὸ ἀνάκλιτρον στηρίζει τὴν ἀριστερὰν χεῖρά τῆς ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ζοφοῦνται. Ἐνίστε τὸ στήθος τῆς ὀγκοῦται καὶ αἰφνίδιαι ἐρυθρότητες διέρχονται τοῦ προσώπου τῆς. Ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, ἐγκυμονεῖ ἀπειλᾶς καὶ θυέλλας.

Μετ' ὀλίγον βῆμα βαρὺ ἀκούεται. Ἡ Παπαδιά μένει ἀκίνητος, ἀλλὰ ῥῆγος διατρέχει τὰς παρεῖας τῆς, ὡχρανθείσας αὐθωρεῖ.

Ἐγείρει τὸ βλέμμα.

Ἐνώπιόν τῆς εὐρίσκεται ὁ Ἰβραήμ πασᾶς. Δὲν τὸν γνωρίζει, ἀλλὰ τὸν ἐννοεῖ.

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ἰβραήμ εἶναι ἰλαρά. Ἡ τραχύτης τοῦ ὄφους του ὑπεχώρησεν εἰς ἥθος γλυκύ.

Ἡ νεᾶνις δὲν ὀμιλεῖ. Ἄναμῆνει.

Ὁ Ἰβραήμ, ἀφ' οὗ ἐπ' ὀλίγον ἔστη παρὰ τὴν θύραν ἐξετάζων τὴν νεάνιδα, ἐψιθύρισε·

— Πραγματικῶς, δίκαιον εἶχεν ὁ γκισοῦρ ἐκεῖνος. Εἶναι ὠραιοτάτη. Καὶ ἔβη βήματά τινα πρὸς ταύτην. Ἡ νεᾶνις ὑπεχώρησε.

— Σὲ φοβίζω; ἠρώτησεν ὁ Ἰβραήμ.

Ἡ Παπαδιά ἐγνώριζε τὴν Τουρκικὴν.

— Δὲν φοβοῦμαι, ἀπεκρίθη ἡ νέα, ἤθελα μόνον νὰ μάθω διατί εὐρίσκομαι ἐδῶ.

— Αὐτὸ θὰ τὸ ἐννοήσης μετ' ὀλίγον, εἶπεν ὁ Αἰγύπτιος μειδιῶν.

— Καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ καὶ διατί, ἀφ' οὗ ἡ συμφωνία ἦτο νὰ περάσουν ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Αἰτωλικοῦ, μόνη ἐγὼ ἠρπάγην.

— Νέα μου, ἐκτελῶ τὴν συμφωνίαν κατὰ γράμμα. Ἐσυμφωνήσαμεν μόνον σὺ νὰ ἔλθης ἐδῶ.

— Ψεύδεσαι, ἀπεκρίθη βιαίως ἡ νεᾶνις. Παραβαίνεις τὰς συμφωνίας, πάντοτε ἔτσι ἐφέρθης.

— Ἄ! μὰ τὸ σαρῖκι τοῦ Ὁμάρ, μὴ θυμόνεις, εἶπεν ὁ Ἰβραήμ, οὐ-
τινος ἀστραπὴ ὀργῆς διήλασε τοὺς ὀφθαλμούς, σθεσθεῖσα ἀκαριαίως. Ὁ
Ἰβραήμ οὐδέποτε παραβαίνει τὰς συμφωνίας του, προσέθετο ἀγερώχως.
Ἐσυμφωνήθη νὰ ἐξαιρεθῆς σὺ καὶ ἡ συμφωνία ἐκτελεῖται.

— Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι τὸ ἐδέχθησαν; Πῶς τὸ ἐδέχθησαν;

— Δὲν ἀνέφερα τὸ πρὸς ὧπον. Ἐξήρῃσα ἐγὼ ἕνα, χωρὶς νὰ ἀναφέρω ποῖον.

— Καὶ ἐνόμισες πῶς εἰμπορεῖς νὰ ἐκτελέσης τοὺς ἀθλοὺς σκοποῦς σου, κάθαρμα τῆς Αἰγύπτου, ἐνόμισες πῶς, ἐπειδὴ μ' ἔχεις εἰς χεῖ-
ράς σου, εἰμπορεῖς νὰ μὲ μεταχειρισθῆς ὅπως θέλεις. Ἀπατάσαι. Εἶ-
ναι προτιμότερον ἀπὸ τώρα νὰ μὲ παραδώσης εἰς τοὺς στρατιώτας σου
νὰ μὲ φονεύσουν.

— Δὲν συνεθίζω νὰ φονεύω γυναῖκας, ἀπήντησεν ὑπερηφάνως ὁ
Ἰβραήμ. Πολλῶ μᾶλλον, προσέθετο ἠδέως, ὠραῖα πλάσματα ὡς σέ.

— Σιωπά, εἶπεν ἐκεῖνη, οἱ ἔπαινοί σου μὲ κηλιδώνουν.

Ὁ Ἰβραήμ ὠργίσθη. Δὲν ἦτο εἰθισμένος εἰς τοιαύτας ἀντιστάσεις,
ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντίστασις αὐτῆ τὸν ἠρέθιζε πλεοῦτον. Ἡ καλλονὴ τῆς
νεάνιδος τὸν εἴλκυε καὶ τὸ στρογγύλον τῶν ὤμων καὶ ἡ λευκότης τοῦ
στήθους τῆς, ὅπερ διέβλεπε διὰ τοῦ διαφανοῦς ὑφάσματος καλύπτοντος
τὸ σῶμα τῆς Παπαδιάς, τῷ ἔφερε βίγη ἠδονῆς. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς αἰχ-
μαλώτου, ἐν οἷς ἐζωγραφίζετο ζοφερά ἀποφασιστικότης, δὲν τὸν
ἐπτόησαν καὶ προέβη.

— Μὴ τολμήσης νὰ μ' ἐγγίσης, διότι θὰ σὲ σπαράξω μὲ τὰς χεῖρας μου, ἐφώνησεν ἡ νεάνις. Προτιμῶ ν' ἀποθάνω παρὰ νὰ μείνω ἐδῶ.

— "Ήσυχα, ἤσυχα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰβραήμ, δὲν θὰ κακοπεράσης ἐδῶ. Σοῦ προσφέρω θέσιν εἰς τὸ χαρέμι μου. . .

— Ποτέ !

— Μ' ἀρέσεις, εἶπεν ὁ Αἰγύπτιος προβάς. Καὶ θὰ μείνης ἐδῶ.

Καὶ προῦχώρησε πλειότερον. Ἡ νεάνις ὑπεχώρησεν, ἀλλ' ὁ Ἰβραήμ δὲν ἦτο ἐκ τῶν εὐκόλως ὑποχωρούντων. Ἡ Παπαδιὰ ἐπάλαιεν ἐξ ἀπελπισμοῦ, ἐν ᾧ ὁ Ἰβραήμ τὴν ἐκύκλωσε διὰ τῶν βραχιόνων του. Εἰς τὴν ὄσφυν τοῦ Αἰγυπτίου ἡγεμονόπαιδος ὑπῆρχεν ὠραῖον καὶ κοπτερόν *χατζάρι*, οὔτινος ἡ θήκη καὶ ἡ λαβὴ ἦτο πεποικιλμένη ἀπὸ ὠραῖα *μερτσάνια*. Αἴφνης, αἱ χεῖρες τῆς νεάνιδος ἤγγισαν τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ Ἰβραήμ. Ταχεῖα, τὸ ἀπέσπασεν. Ὁ Ἰβραήμ ὑπεχώρησε, πτοηθεὶς.

— Ἐὰν μ' ἐγγίσης πλέον, σ' τὸ καρφόνω μέσ' 'στὸ σῶμά σου, ὄλον, ἄτιμε μουσουλμάνε. Αἱ Ἑλληγίδες δὲν παραδίδονται, προτιμοῦν ν' ἀποθάνουν παρὰ νὰ ἀτιμασθοῦν.

— "Αφῆσέ το, εἶπεν ἡπίως ὁ Ἰβραήμ. Σοῦ προσφέρω βίον ἡγεμονικὸν καὶ τὸν ἀποβρίπτεις ;

— Πρὸςφερέ τον εἰς τὰς γυναῖκας τῆς θρησκείας σου. "Ακουσε. Πρέπει νὰ σοῦ εἶπω πρῶτον ὅτι εἶσαι τέρας τῆς φύσεως, μόλυσμα τοῦ τόπου μας καὶ ἀχρεῖος. Πρέπει νὰ μάθης πῶς νεκρὸν μόνον θὰ μὲ ἐγγίσης.

— Καὶ δὲν εἰξεύρεις, εἶπε σαρκαστικῶς ὁ Ἰβραήμ, ὅτι ἐν νευμά μου ἀρκεῖ διὰ νὰ δεθῆς καὶ οὕτω νὰ εὐρεθῆς εἰς τὴν διάθεσίν μου ;

— Δὲν θὰ προφθάσουν, εἶπεν ὑποκῶφως ἡ νεάνις.

Καὶ ἐνέπηξεν ἀκαριαίως τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὴν καρδίαν τῆς. Ἐκλονίσθη καὶ ἔπεσεν ἄψυχος.

Ὁ Ἰβραήμ ἔμεινεν ἐμβρόντητος. Ἔσπευσε πρὸς ταύτην, ἀλλ' ἦτο ἤδη πτώμα.

Καὶ τότε, ἔμπλεως θαυμασμοῦ, ἔκυψε, παρετήρησε τὴν Παπαδιὰν ἐπὶ βραχὺ καὶ, ὅπως τὸν νεκρὸν τοῦ Παπαφλέσσα εἰς Μανιάκι, τὴν ἠσπάζθη.

Γ. Α. ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

ΚΑΤΟΥ 'Σ ΤΟΝ ΑΜΜΟ

Κάτου 'στὸν ἄμμο τοῦ γιालοῦ μιὰ μέρα μακρὰ τῆς
'Εκεῖ ποῦ μόνος ἔστεκα, ἔγραψα τ'ὄνομά τῆς.

Χαρὰ 'στὸ πρῶτο κύμα

Ποῦ τ'ὄνομά τῆς ἦν 'Εκεῖ, κι' ἄς ἦν 'Εκεῖ καὶ μνημα !

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ